

Finansministeriet
Administrations- og Personaledepartementet

Cirkulære om

1992

**Aftaler om arbejdstid mv. for
lærere og ledere ved
selvstændige institutioner for
specialundervisning for voksne**

Indholdsfortegnelse:

Cirkulære	1
Bilag A. Aftale om arbejdstid for lærere	11
– område	11
– arbejdstid	11
– arbejdsopgaver	13
– undervisning- og forberedelse	14
– overarbejde	14
– frihedsopsparing ved aften- og nattjeneste	15
– arbejdstidsbestemte tillæg	15
– særlige bestemmelser for lærere med nedsat arbejdstid	16
– ferie	16
– lokalaftaler	16
– ikrafttræden	17
– Bilag 1 om lærernes arbejdsopgaver	19
Bilag B Aftale om arbejdstid for ledere	23
Bilag C Protokollat om udmøntning af effektiviseringsgevinster	24
Bilag D Aftale om arbejdstid i forbindelse med kursusdeltagelse	26

CIRKULÆRE OM AFTALER OM ARBEJDSSTID MV. FOR LÆRERE OG LEDERE VED SELVSTÆNDIGE INSTITUTIONER FOR SPECIALUNDERVISNING FOR VOKSNE

1. GENERELLE BEMÆRKNINGER

Hermed følger aftale af 13. februar 1992 om arbejdstid mv. for lærere ved selvstændige amtskommunale institutioner for specialundervisning for voksne (bilag A) samt aftale af 13. februar 1992 om arbejdstid for ledere mv. ved institutionerne (bilag B).

Aftalerne har virkning fra 1. august 1992 og erstatter *alle* tidligere aftaler, protokollater og ordninger om tjenestetid, aflønning og afspadsering mv. samt ferie for lærere, ledere og undervisende pædagoger ved institutioner for specialundervisning for voksne.

Med disse aftaler sker der en omlægning af lærernes og ledernes arbejdstidsregler.

Med henblik på en evaluering af arbejdstidsaftalerne er der indgået vedlagte protokollat om udmøntning af eventuelle effektiviseringsgevinster (bilag C). De i protokollatet nævnte opgørelser indsendes af amtskommunerne til Kulturministeriet, efter Kulturministeriets nærmere anvisning.

Stillinger som undervisende pædagog – dvs. undervisende børnehave- og fritidshjemslærere samt undervisende omsorgsassistenten – omdannes pr. 1. august 1992 til stillinger som lærer/overlærer.

Principperne i de nye arbejdstidsaftaler gennemgås nedenfor.

Arbejdet tilrettelægges på institutionerne inden for de rammer, som er anført i de nye aftaler.

Det er forudsat, at planlægningen sker i samarbejde mellem institutionens ledelse og lærerne. Det er endvidere forudsat, at der tages hensyn til institutionens opgaver, type, fysiske rammer og arbejdsform, samt lærerens muligheder for at tilrettelægge undervisningen mv. pædagogisk forsvarligt.

Der skal gives institutionens tillidsrepræsentant mulighed for at gøre sig bekendt med forslag til arbejdsfordeling og tjenestelister samt ændringer heri.

2. BEMÆRKNINGER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER

I. AFTALEN OM ARBEJdstID MV. FOR LÆRERE

OMRÅDE

Ad § 1.

Aftalen omfatter lærere ved amtskommunale institutioner med specialundervisning for voksne.

Aftalen omfatter endvidere viceforstandere og afdelingsledere, der er tillagt mere end 30 procent af den årlige arbejdstid (1924 timer) til undervisning og forberedelse, svarende til 288 timer til undervisning (excl. forberedelse). Viceforstandere og afdelingsledere, der er tillagt et lavere antal timers undervisning, er omfattet af aftalen om ledere mv., jf. bemærkningerne i afsnit II.

Det er ved aftalens indgåelse lagt til grund, at lærernes arbejdsopgaver omfatter specialundervisning og specialpædagogisk bistand til voksne handicappede samt andre pædagogisk/administrative opgaver.

En nærmere beskrivelse af lærernes arbejdsopgaver samt en definition af specialundervisning fremgår af *bilag 1* til aftalen.

Vidtgående specialundervisning efter lov om folkeskolen er omfattet af aftalen, for så vidt denne undervisningsvirksomhed afvikles af lærere ansat på institutioner, der er omfattet af nærværende aftale.

ARBEJ DSTID.

Ad § 2, stk 1. (Tjenestelister)

Læreren har en årlig arbejdstid på 1924 timer (inkl. ferie og fridage)

Arbejdsugen er normalt på 37 timer.

Aftalen forudsætter, at der udarbejdes en tjenesteliste for læreren. I tjenestelisten fastlægges lærerens mødetider samt undervisningstimmernes antal og eventuelle placering.

Lærerens arbejdstid planlægges for en periode – *normperioden* – på grundlag af et timetal svarende til gennemsnitlig 37 timer pr. uge (7,4 timer pr. dag fordelt over 5 dage).

Det er arbejdsgiveren, der indenfor rammerne af denne aftale vælger normperiodens længde.

Normalt skal normperioden udgøre mellem 4 og 13 uger. For de institutioner (*skoler*), hvor undervisningen planlægges for en længere periode end 13 uger, kan vælges en længere normperiode, der dog ikke kan overstige et år.

Det er forudsat, at normperioden vælges således, at det er muligt at lægge en fast plan for perioden. Lærerens tjenesteliste bør kun undtagelsesvist ændres i normperioden, og i givet fald med et passende varsel.

Ad § 2, stk. 2.

Det forudsættes, at lærerens arbejde udføres på institutionen eller uden for denne efter ledelsens anvisning. Tid til forberedelse mv. medregnes i overensstemmelse med de retningslinier, som er anført i bemærkningerne til § 10, stk. 3, 4 og 5.

Ad § 3, stk. 2.

Arbejdet tilrettelægges normalt på hverdage, mandag til fredag.

Hvis der tilrettelægges arbejde på lørdage, søndage eller helligdage, f.eks. i forbindelse med særligt tilrettelagt undervisning eller lignende, gives der et tilsvarende antal erstatningsfridage i samme normperiode. Bestemmelserne skal sikre læreren et antal fridage årligt, svarende til det årlige antal fridage der tilkommer statens tjenestemænd.

Ad § 3, stk. 3.

Aftalen giver mulighed for, at læreren frivilligt påtager sig kortvarig tjeneste på en fridag til løsning af opgaver, der er uopsættelige.

ARBEJDSOPGAVER**Ad § 9.**

I den arbejdstid, hvor læreren ikke underviser eller forbereder undervisning, varetager læreren andet arbejde inden for sit arbejdsområde efter ledelsens anvisning, jf. bilag 1, punkt 3, 4 og 5.

Det forudsættes, at der er et hensigtsmæssigt forhold mellem tildelte opgaver og den tid, læreren har til rådighed til varetagelsen af det tillagte arbejde. Der skal ved udarbejdelse af tjenestelisten tages højde for, at læreren får mulighed for at forberede de opgaver uden for undervisningen, hvor forberedelse er nødvendig for løsning af opgaven, idet det er forudsat, at de tildelte opgaver kan løses indenfor den hertil afsatte tid.

UNDERVISNING OG FORBEREDELSE

Ad § 10, stk. 1 og 2.

Der er ikke med aftalen taget stilling til lektionslængden, der fastsættes af ledelsen. Hvor det er pædagogisk begrundet, kan der fastsættes en anden lektionslængde end 45 minutter. Lektionslængden bør normalt ikke være mindre end 30 minutter.

620 timer til undervisning årligt svarer til 827 lektioner á 45 minutter.

21 timer til undervisning ugentligt svarer til 28 lektioner á 45 minutter.

Det er forudsat, at der ikke planlægges med et højere timetal end de anførte bortset fra mindre afvigelser af skemamæssige årsager.

Hvis det fastsatte ugentlige eller årlige maksimale undervisningstimal overskrides, tilkommer der læreren en kontant godtgørelse, jf. § 14, henholdsvis § 15.

Ad § 10, stk 3 og 4. (Forberedelsestidens beregning og placering)

For hver 60 minutters undervisning ydes der læreren 60 minutter til forberedelse mv.

Lærerens tid til forberedelse beregnes på grundlag af antallet af undervisningstimer på lærerens tjenesteliste for den pågældende normperiode.

Forberedelsestiden anvendes til de opgaver, som er anført i *bilag 1, punkt 2*, til aftalen.

Det er forudsat, at den enkelte lærer selv tilrettelægger forberedelse og efterbehandling af undervisningen og anvender den fornødne tid hertil.

Det er endvidere forudsat, at forberedelsen kan finde sted på institutionen eller uden for denne, ligesom flere lærere kan aftale, at forberedelsen eller dele af denne sker i samarbejde.

Forberedelse og efterbehandling mv. finder sted uden for den i tjenstelisten fastlagte tid.

Lærere med et betydeligt undervisningsomfang kan have behov for at løse en del af de opgaver, som er dækket af forberedelsestiden, i tidsmæssig sammenhæng.

Hvis ledelsen eller læreren finder det hensigtsmæssigt, tilrettelægges tjenesten derfor således, at op til 25 procent af den tid, der er afsat til forberedelse mv., samles i perioder af mindst 2 sammenhængende dage (mandag-fredag), hvor der ikke er planlagt anden tjeneste. I forbindelse med sønehelligdage kan dagene dog gives enkeltvis.

Sådanne dage medregnes med 7,4 timer pr. dag i de(n) normperiode(r) indenfor opgørelsesåret, hvor de er placeret. 1 dag årligt kan medregnes med et mindre timetal (resttimetallet).

Den enkelte lærer har ikke krav på at få afsat mere end 20 sådanne dage i opgørelsesåret. Placeringen fastlægges af ledelsen efter drøftelse med læreren.

25 procent af forberedelsestiden til 592 undervisningstimer årligt svarer til 20 dage. Varetages et højere undervisningstimetal, vil de 25 procent af forberedelsestiden for de overskydende timer, kunne indregnes i opgørelsesårets sidste normperiode.

I øvrigt medregnes den tid, der er afsat til forberedelse mv., i den normperiode, hvor undervisningen er placeret.

Ad § 10, stk. 5

Tiden medregnes i arbejdstidsopgørelsen på samme måde som tid til forberedelse mv. i den normperiode, hvor undervisningstimerne er placeret.

Tiden kan tidligst medregnes fra begyndelsen af den normperiode, hvori læreren fylder 60 år.

Lærere, der får medregnet yderligere tid, kan ikke få overtidsbetaling. Hvis normen undtagelsesvis overskrides, afspadsres de overskydende timer i den efterfølgende normperiode i forholdet 1:1.

OVERARBEJDE

Ad § 11. (opgørelse af arbejdstid)

Når en normperiode er afsluttet, opgøres arbejdstiden. I opgørelsen medregnes:

- præsterede arbejdstimer i henhold til tjenestelisten, inklusive sygedage og ekstra tjeneste
- afspadsring af overarbejde udført i en tidligere normperiode, jf. § 11
- feriedage
- afvikling af opsparede fridage, jf. § 12.
- søgnehelligdage
- tid til forberedelse mv., jf. bemærkningerne til § 10, stk. 3, 4 og 5.
- tid efter § 18 om lokale aftaler

Deltagelse i godkendt efter- og videreuddannelse følger reglerne i aftale af 11. marts 1991 om arbejdstid mv. i forbindelse med kursusdeltagelse, som er vedlagt som *bilag D*. I det omfang der heri er henvist til arbejdstidsaftalen for statens tjenestemænd, følges de tilsvarende regler i nærværende aftale.

Fravær indgår i arbejdstidsopgørelsen med den i § 8 anførte tid.

Tilfældig forlængelse af den planlagte tjeneste medregnes i opgørelsen af arbejdstiden, for så vidt overskridelsen udgør mere end 15 minutter.

Ad § 11, stk 4.

Såfremt det skønnes, at præsteret overarbejde ikke vil kunne godtgøres med frihed inden udløbet af den angivne frist, vil overarbejdsbetaling kunne ydes *inden* udløbet af fristen.

Ad § 12, stk. 2 og § 15.

Det er forudsat, at amtsrådet fastsætter hvilket opgørelsesår, der skal anvendes.

Ad § 13.

Natpenge mv. efter § 13 udbetales alene for den arbejdstid, der er omfattet af tjenestelisten eller i øvrigt er godkendt. Natpenge mv. udbetales således ikke for tid til forberedelse mv. efter § 10, stk. 3 og 5.

SÆRLIGE BESTEMMELSER FOR LÆRERE MED NEDSAT ARBEJ DSTID**Ad § 16.**

For lærere med nedsat arbejdstid nedsættes normen vedrørende arbejdstid og lønnen forholdsmæssigt. Sygedage mv. og søgnehellige dage medregnes i arbejdstidsopgørelsen med et forholdsmæssigt timetal, ligesom det årlige timetal til undervisning nedsættes forholdsmæssigt.

Det er forudsat, at der ved merbeskæftigelse af fastere karakter foretages en ændring af lærerens beskæftigelsesgrad. Pensionsalderoptjening beregnes på grundlag af den højere beskæftigelsesgrad.

Såfremt arbejdets samlede omfang ved normperiodens udløb har oversteget den fastsatte arbejdstid for fuldtidsansatte, anvendes reglerne om overarbejde i § 11.

FERIE

Ad § 17.

Den nævnte ferieaftale er udsendt med Finansministeriets cirkulære af 29. oktober 1987 om ferieregler for statens tjenestemænd.

Ad § 18.

Der er mulighed for at indgå lokalaftale om, at særlige hverv og opgaver, jf. bilag 1, punkt 4, indregnes i arbejdstiden med et gennemsnitligt antal timer pr. uge i normperioden ("akkord"). Disse timer indgår ikke i tjenestelisten. Der kan i forbindelse med aftalens indgåelse træffes beslutning om, i hvilket omfang arbejdsopgaven skal udføres på institutionen, f.eks. i forbindelse med træffetid.

Ad § 18. stk. 3.

Parterne kan endvidere indgå aftale om supplerende eller fravigelse af aftale om arbejdstid mv. i forbindelse med kursusdeltagelse, jf. bilag D, § 7.

II. AFTALEN OM ARBEJ DSTID FOR LEDERE

1. Aftalen indebærer, at forstandere, viceforstandere og afdelingsledere ikke længere er omfattet af lærernes arbejdstidsaftale, men fremtidigt følger arbejdstidsreglerne for statens tjenestemænd uden højeste arbejdstid.

Viceforstandere og afdelingsledere, der pålægges at undervise i mere end 30 procent af den samlede arbejdstid (svarende til 288 årlige undervisningstimer excl. forberedelse), følger dog arbejdstidsaftalen for lærere.

Det er forudsat, at forstandere, viceforstandere og afdelingsledere er kvalificeret til at undervise, dvs. at de opfylder de uddannelseskrav, der stilles i henhold til lov om specialundervisning.

Der er ikke ved aftalen truffet beslutning om anvendelse af dele af den samlede arbejdstid til bestemte formål.

Amtsrådet kan således fremover disponere over ledernes samlede arbejdstid i overensstemmelse med stillingernes indhold og karakter. I arbejdstiden kan som hidtil indgå undervisningsopgaver.

Selvom der ikke er fastsat undervisningsforpligtelse, har de af aftalen omfattede ledere ret til at undervise.

Det har været parternes forudsætning, at der ikke pålægges lederne at undervise i videre omfang end hidtil.

En fastsat undervisningsforpligtelse kan opfyldes som et gennemsnit over flere år.

2. Ved eventuelt merarbejde anvendes reglerne i Økonomi- og Budgetministeriets cirkulære nr. 206 af 10/11 1971 om godtgørelse for merarbejde til tjenestemænd i staten, for hvem der ikke gælder en højeste tjenestetid.

3. Ledere er omfattet af Finansministeriets cirkulære af 29. oktober 1987 om ferieregler for statens tjenestemænd.

4. Ved viceforstanderes og afdelingslederes overgang fra arbejdstidsreglerne for lærere til arbejdstidsreglerne for ledere vederlægges eventuelt opgjort overarbejde efter reglerne om overarbejdsbetaling i aftalen om arbejdstid for lærere.

Finansministeriet,
Administrations- og
Personaledepartementet

Den 13. februar 1992

P.M.V
E.B.

Mogens Esmarch

BILAG A**AFTALE OM
ARBEJDSTID MV. FOR LÆRERE VED SELV-
STÆNDIGE AMTSKOMMUNALE INSTITUTIONER
FOR SPECIALUNDERVISNING FOR VOKSNE**

I henhold til § 45, stk. 1, i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, jf. lovbekendtgørelse nr. 572 af 5. august 1991, aftales følgende:

OMRÅDE

§ 1. Aftalen omfatter lærere, der er ansat ved selvstændige amtskommunale institutioner for specialundervisning for voksne efter lovbekendtgørelse nr. 473 af 20. juni 1991, samt tilsvarende tjenestemænd ved den kommunale specialundervisning for voksne i Frederiksberg kommune.

Stk. 2. Aftalen omfatter endvidere viceforstandere og afdelingsledere ved de i stk. 1 nævnte institutioner, der er tillagt mere end 30 procent af den årlige arbejdstid til undervisning og forberedelse.

ARBEJDSTID

§ 2. Arbejdstiden fastsættes for en periode (normperioden) på grundlag af et timetal svarende til gennemsnitlig 37 timer pr. uge. Normperioden fastsættes af institutionens ledelse og udgør normalt mellem 4 og 13 uger.

Stk. 2. Ved arbejdstiden forstås tiden mellem mødetid på arbejdsstedet (det beordrede mødested) og det tidspunkt, hvor læreren atter kan forlade dette, tillagt den tid der er afsat til forberedelse mv., jf. § 10 stk. 3, 4 og 5.

§ 3. Tjenesten tilrettelægges normalt på hverdage, mandag til fredag.

Stk. 2. Ved tjeneste på lørdage, søndage eller helligdage gives et tilsvarende antal erstatningsfridage i samme normperiode.

Stk. 3. En lærer kan efter aftale frivilligt påtage sig kortvarig tjeneste på en fridag, uden at denne betragtes som bortfaldet. I sådanne tilfælde ydes der læreren en betaling beregnet efter satsen for overarbejdsbetaling på udbetalingstidspunktet.

§ 4. Pauser af mindre end 1/2 times varighed medregnes i arbejdstiden, hvis læreren er forpligtet til at blive på arbejdsstedet og står til rådighed for arbejdsgiveren.

Stk. 2. Den daglige tjeneste skal så vidt muligt være samlet og kan ikke deles i mere end 2 dele.

Stk. 3. Ved mødevirksomhed, kulturelle arrangementer og lignende, hvor kontakten til andre persongrupper gør det hensigtsmæssigt, at dette arbejde udføres i aftentimerne, kan tjenesten indtil 20 gange årligt deles i 3 dele.

Stk. 4. 3-delt tjeneste indgår i arbejdstidsopgørelsen med den faktisk udførte tjeneste, dog mindst 7,4 timer.

§ 5. Hvis læreren tilkaldes til ekstratjeneste med et varsel på mindre end 24 timer, indgår denne i arbejdstidsopgørelsen med mindst 3 timer.

§ 6. Ved tjeneste uden for det faste arbejdssted medregnes transporttiden til og fra arbejdsstedet som arbejdstid.

Stk. 2. Arbejdsfri perioder uden for det faste arbejdssted på indtil 2 timer medregnes som arbejdstid.

Stk. 3. Såfremt en arbejdsfri periode uden for det faste arbejdssted er af længere varighed end anført i stk. 2, men ikke overstiger 6 timer, medregnes hele perioden med 1/3 af tiden.

Stk. 4. I øvrigt medregnes arbejdsfri perioder ikke.

§ 7. Rejser, der udføres som en del af tjenesten, medregnes i arbejdstiden, dog højst med 13 timer pr. døgn, med mindre andet aftales lokalt.

Stk. 2. Tjeneste på det fremmede tjenestested medregnes efter de almindelige regler for opgørelse af tjenestetid.

§ 8. Arbejdsdage, på hvilke læreren er fraværende på grund af sygdom eller andet lovligt forfald, indgår i arbejdstidsopgørelsen med den planlagte arbejdstid. Hvis der ikke er planlagt nogen arbejdstid, regnes med 7,4 timer pr. dag.

Stk. 2. Feriedage og søgnehellidage indgår i arbejdstidsopgørelsen med 7,4 timer pr. dag.

ARBEJDSOPGAVER

§ 9. Lærerens arbejdsopgaver omfatter specialundervisning og specialpædagogisk bistand til voksne handicappede samt andre pædagogisk/administrative opgaver.

Lærerens arbejdsopgaver fremgår af *bilag 1*.

UNDERVISNING OG FORBEREDELSE

§ 10. Læreren kan normalt højst tillægges 620 timer årligt til specialundervisning (jf. bilag 1, punkt 1).

Stk. 2. Læreren kan normalt højst tillægges 21 timer ugentligt til specialundervisning.

Stk. 3. Når læreren er tillagt specialundervisning, medregnes for hver 60 minutter, yderligere 60 minutter til forberedelse og opgaveudarbejdelse, efterbehandling, bedømmelse af undervisningen. Inden for den afsatte tid skal læreren udføre de i bilag 1, punkt 2, nævnte arbejdsopgaver.

Stk. 4. En del af den i stk. 3 fastsatte tid til forberedelse mv. kan medregnes i arbejdstidsopgørelsen i en foregående og/eller en efterfølgende normperiode.

Stk. 5. For lærere, der er fyldt 60 år, og som anmoder herom, medregnes for hver 60 minutters undervisning yderligere 25 minutter ud over det i stk. 3 fastsatte. Arbejdstimer udover den for normperioden fastsatte arbejdstid, jf. § 2, stk. 1, afspadses som nævnt i § 11, dog uden tillæg på 50 procent. § 11, stk. 4, finder ikke anvendelse.

OVERARBEJDE

§ 11. Overarbejde bør så vidt muligt undgås.

Stk. 2. Såfremt arbejdets omfang ved normperiodens udløb har oversteget den fastsatte arbejdstid for fuldtidsansatte, jf. § 2, stk. 1, godtgøres den overskydende tid med frihed af samme varighed med tillæg af 50 pct. Erstatningsfrihed skal, såfremt overarbejdet har et tilstrækkeligt omfang, fortrinsvis gives som hele fridage af 7,4 arbejdstimer.

Stk. 3. Erstatningsfriheden skal – medmindre andet aftales mellem ledelsen og læreren – gives i den efterfølgende normperiode.

Stk. 4. Kan erstatningsfriheden ikke gives i den efterfølgende normperiode, eller på det mellem læreren og ledelsen aftalte tidspunkt, ydes i stedet overarbejdsbetaling. Satserne for overarbejdsbetaling beregnes med $1/1924$ af vedkommende lærers årsløn (på udbetalingstidspunktet) med et tillæg af 50 procent.

FRIHEDSOPSPARING VED AFTEN- OG NATTJENESTE

§ 12. For hver fulde 37 timers tjeneste, der efter ordre eller i følge en godkendt tjenesteliste er udført i tidsrummet fra klokken 17.00 til klokken 06.00, ydes der 2 timers frihed. I beregningen indgår tillige tjeneste, der udføres i tiden kl. 14–17 som led i en forud tilrettelagt tjeneste, hvoraf mindst halvdelen ligger efter kl. 17.

Stk. 2. Frihedsopsparingen opgøres én gang årligt i tilslutning til årets sidste normopgørelse. Ved aftale mellem læreren og institutionen kan der dog ske løbende afvikling af opsparet frihed.

Stk. 3. Den opsparede frihed afvikles i form af hele fridage.

Stk. 4. Hvis den opsparede frihed ikke er afviklet senest 6 måneder efter opgørelsesperiodens udløb, ydes betaling med satsen for overarbejdsbetaling på udbetalingstidspunktet, jf. § 11, stk 4.

ARBEJDSTIDSBESTEMTE TILLÆG

§ 13. Natpenge, godtgørelse for tjeneste på lørdage, søn- og helligdage, mandage, grundlovsdag og juleaftensdag, samt godtgørelse for delt tjeneste og indgreb i på forhånd fastlagte fridage, ydes efter de for statens tjenestemænd gældende regler.

§ 14. For hver time læreren underviser udover den i § 10, stk. 2, nævnte grænse for ugentlig undervisning, ydes en godtgørelse, der svarer til godtgørelsen for arbejde på lørdage. Godtgørelsen ydes for hver påbegyndte halve time.

§ 15. En gang årligt, i tilknytning til årets sidste normopgørelse, opgøres omfanget af undervisningstimer for det afviklede opgørelsesår.

Stk. 2. For hver time, hvormed det i § 10, stk 1, nævnte årlige maksimum for undervisning er overskredet, ydes en godtgørelse, der svarer til 2 gange godtgørelsen for tjeneste på søn- og helligdage. Godtgørelsen ydes for hver påbegyndte halve time.

SÆRLIGE BESTEMMELSER FOR LÆRERE MED NEDSAT ARBEJDSSTID

§ 16. For lærere med nedsat arbejdstid ydes løn i forhold til den nedsatte arbejdstid og de i § 8 samt § 10, stk. 1, nævnte arbejdstimer nedsættes forholdsmæssigt.

Stk. 2. Eventuel merbeskæftigelse af midlertidig karakter godtgøres med frihed af samme varighed eller normal timeløn.

FERIE

§ 17. Aftale af 26. oktober 1987 om ferieregler for statens tjenestemænd finder anvendelse for lærere omfattet af nærværende aftale.

LOKALAFTALER

§ 18. Det kan ved lokalaftale aftales, at særlige hverv og opgaver, jf. bilag 1, pkt. 4, medregnes i arbejdstiden med et gennemsnitligt antal timer pr. uge i normperioden.

Stk. 2. Ved lokalaftale kan det aftales, at læreren som en del af sin tjeneste ved ansættelsesmyndigheden varetager anden undervisning og/eller andre pædagogisk/administrative opgaver end de i bilag 1 nævnte, samt om vilkårene herfor. Lokalaftale kan dog ikke indgås om undervisning og andre pædagogisk/administrative opgaver, der er omfattet af en aftale om kombinationsbeskæftigelse.

Stk. 3. Lokalaftaler indgås mellem amtsrådet og den lokale kreds af Speciallærerforeningen af 1981.

har virkning fra 1. august 1992.

æves:

ar 1988 mellem Finansministeriet og Lærernes
n om tjenestetid for ledere og lærere ved selv-
ner for specialundervisning for voksne og
og tillægsaftaler samt protokollater vedrøren-
edere og lærere ved selvstændige institutioner
sning for voksne.

ar 1988 mellem Finansministeriet og Lærernes
n om aflønning, afspadsering af overtimer,
timer, overtimebetaling og vederlæggelse af
for ledere og lærere ved selvstændige institu-
ndervisning for voksne og samtlige ændrings-
amt protokollater i tilknytning hertil.

ar 1988 mellem Finansministeriet og Lærernes
n om tjenestetid mv. for undervisende børne-
mslærere samt undervisende omsorgsassisten-
går institutioner for specialundervisning for

kring tjenestetid for lærere og undervisende
ed selvstændige amtskommunale institutioner
ning for voksne, fastsat af Undervisnings-,
nisterieme.

1990 mellem Finansministeriet og Lærernes
om ferieregler for tjenestemænd i folkeskolen
går lærere ansat ved selvstændige amtskom-
r for specialundervisning for voksne.

er 1990 mellem Finansministeriet og Lærer-
ation om ulempegodtgørelse til tjenestemænd

i folkeskolen mv. for så vidt angår lærere ansat ved selvstændige amtskommunale institutioner for specialundervisning for voksne.

§ 20. Aftalen kan opsiges med 6 måneders varsel til udløb pr. 31. marts, dog tidligst til den 31. marts 1995.

Stk. 2. Lokalaftaler efter § 18 kan opsiges til ophør med 3 måneders varsel, medmindre parterne aftaler andre opsigelsesregler.

København, den 13. februar 1992.

Lærernes Centralorganisation

Finansministeriet

P.M.V.

E.B.

Martin Rømer

H.C. Jensen

Bilag til aftale om arbejdstid for lærere

KULTURMINISTERIET
Direktoratet for folkeoplysning.

Bilag 1
10. januar 1992

LÆRERNES ARBEJDSOPGAVER PÅ INSTITUTIONER MED SPECIALUNDERVISNING FOR VOKSNE.

1. Specialundervisning.

Lærerne varetager specialundervisning.

Lærerne varetager i fornødent omfang undervisning af pårørende.

Ved specialundervisning forstås en planlagt fremadskridende, målrettet indsats, der - tilrettelagt efter den enkelte elevs behov og muligheder - sigter mod at afhjælpe eller begrænse virkningerne af den pågældendes handicap. Specialundervisning tilrettelægges og gennemføres på grundlag af en visitation.

2. Undervisningsopgaver iøvrigt.

I tilknytning til undervisningen har lærerne følgende opgaver:

Lærerne varetager planlægning, forberedelse, evaluering og efterbehandling af undervisningen, herunder udarbejder og udvælger undervisningsmidler til den konkrete undervisning.

Lærerne varetager almindeligt tilsyn med udstyr og inventar til undervisningen.

Lærerne retter, kommenterer, vurderer og bedømmer elevernes arbejder, herunder skriftlige og mundtlige arbejder.

Lærerne bistår eleverne med tilfældigt forekommende individuel faglig og social vejledning i tilknytning til undervisningen.

Lærerne medvirker i forskellige pædagogisk-administrative funktioner i tilknytning til undervisningen, f.eks. forløbsbeskrivelse, fremmødeliste og lignende.

Det påhviler lærerne at føre fornødent tilsyn med eleverne i tilknytning til undervisningen.

3. Opgaver, der påhviler lærergruppen generelt

Lærerne medvirker ved undersøgelse med henblik på eventuel fremsættelse af forslag om undervisning. I undersøgelsen indgår samtale med eleven selv og eventuel dennes pårørende samt drøftelser med særlig sagkyndige, sociale myndigheder m.v. Lærerne udarbejder forslag om undervisningens form, indhold og omfang.

Lærerne rådgiver og vejleder eleven og dennes pårørende.

Lærerne varetager kontakten mellem institutionen og elevens pårørende.

Lærerne medvirker ved planlægning, koordinering m.v. af undervisningen.

Lærerne deltager i konferencer med særligt sagkyndige, herunder kollegiale konferencer og i mødevirksomhed vedrørende eleverne.

Lærerne medvirker ved forsøgs- og udviklingsarbejde.

Lærerne deltager i ekskursioner, studierejser og lignende.

Lærerne deltager i sociale/kulturelle aktiviteter i forbindelse med eleverne.

Lærerne deltager i pædagogiske og faglige møder, kurser og konferencer samt efteruddannelse.

Lærerne varetager arbejdet i det pædagogiske råd m.v.

Lærerne deltager i amtskommunale udvalg og lignende.

På institutioner, hvor der afholdes prøver og eksaminer m.v., medvirker lærerne ved gennemførelsen heraf.

Tid til befordring i forbindelse med tjenesten indgår i lærernes arbejdsopgaver.

4. Særlige hverv og opgaver

Lærerne varetager pædagogisk-administrative opgaver ved institutionen.

Lærerne varetager opgaver i forbindelse med uddannelsesvejledning, kuratorvirksomhed og praktik.

Lærerne varetager tilsyn med og pasning af samlinger og udstyr.

Lærerne varetager udvikling og produktion af undervisningsmidler.

Lærerne varetager hvervet som faggruppelærer, jf. punkt 6.

5. Andre opgaver

Lærerne varetager arbejdet som:

Medlem af bestyrelsen.

Tillidsrepræsentant.

Medlem af samarbejdsudvalg.

Sikkerhedsrepræsentant.

6. Faggruppelærere

Faggruppelærere kan bl.a. varetage følgende opgaver:

Rådgivning af ledelsen vedrørende faggruppens arbejdsområde.

Pædagogisk/administrative opgaver vedrørende faggruppen, f.eks. udarbejdelse af arbejdsplaner og kontakt til samarbejdspartnere.

Repræsentere institutionen inden for fagområdet.

Rådgivning og vejledning af lærere inden for fagområdet.

Fremsættelse af forslag om undervisningsmidler m.v. inden for fagområdet.

Tilrettelægge planlægnings- og pædagogiske møder for lærerne inden for fagområdet.

Faggruppelæreren kan iøvrigt varetage andre pædagogisk/administrative opgaver ved institutionen.

AFTALE OM ARBEJDSSTID M.V. FOR LEDERE VED SELVSTÆNDIGE AMTSKOMMUNALE INSTITUTIONER FOR SPECIALUNDERVISNING FOR VOKSNE

I henhold til § 45, stk. 1, i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, jf. lovbekendtgørelse nr. 572 af 5. august 1991, aftales følgende:

§ 1. Aftalen omfatter forstandere, viceforstandere og afdelingsledere ved selvstændige amtskommunale institutioner for specialundervisning for voksne efter lovbekendtgørelse nr. 473 af 20. juni 1991, samt tilsvarende tjenestemænd ved den kommunale specialundervisning for voksne i Frederiksberg kommune.

Stk. 2. Aftalen omfatter ikke viceforstandere og afdelingsledere, der på grund af undervisningsomfanget er omfattet af aftalen om arbejdstid mv. for lærere ved selvstændige amtskommunale institutioner med specialundervisning for voksne.

§ 2 Reglerne om statens tjenestemænd uden højeste arbejdstid, herunder reglerne om godtgørelse for merarbejde, finder anvendelse for ledere omfattet af nærværende aftale.

§ 3. Forstandere, viceforstandere og afdelingsledere skal have undervisningskompetence indenfor undervisningsområdet og har ret til at undervise.

§ 4. Aftalen har virkning fra 1. august 1992. Aftalen kan opsiges af hver af parterne med 6 måneders varsel til 31. marts, dog tidligst til den 31. marts 1995.

København, den 13. februar 1992.

Lærernes Centralorganisation

Finansministeriet
P.M.V.
E.B.

Martin Rømer

H.C. Jensen

PROTOKOLLAT TIL

**AFTALE OM ARBEJDSSTID MV.
FOR LÆRERE VED SELVSTÆNDIGE AMTSKOMMUNALE
INSTITUTIONER FOR SPECIALUNDERVISNING FOR
VOKSNE**

1. I forbindelse med aftaleforhandlingerne 1995 udmøntes dele af eventuelle effektiviseringsgevinster, som opnås i tilslutning til aftale om arbejdstid mv. for lærere ved selvstændige amtskommunale institutioner for specialundervisning for voksne.

2. Parterne er enige om, at 20 pct. af et eventuelt fald i tidsforbruget til undervisning og forberedelse målt over en 12 måneders periode i henholdsvis 1991/92 og 1993/94, er et effektiviseringspotentiale, som er en følge af de ændrede arbejdstidsregler. 50 pct. af værdien heraf kan udmøntes.

3. Den del af effektiviseringsgevinsten, der kan udmøntes, beregnes på følgende måde:

- I. For skoleåret 1. august 1991 til 31. juli 1992 beregnes A som gennemsnitligt timeforbrug pr. fuldtidsansatte lærer (inkl. deltidsbeskæftigede omregnet til fuldtidsbeskæftigede):

$$A = \frac{(\textit{skematimer} + \textit{vikartimer}) * 2 * 45 / 60}{\textit{antal fuldtidsansatte 1991-92}}$$

- II. For det senest afsluttede opgørelsesår inden 1/8-94 beregnes B som gennemsnitligt timeforbrug pr. fuldtidsansatte lærer (inkl. deltidsbeskæftigede omregnet til fuldtidsbeskæftigede):

$$B = \frac{\textit{undervisningstimer} + \textit{forberedelse}}{\textit{antal fuldtidsansatte 1993-94}}$$

III. Effektivisering pr. fuldtidsansat C:

$$C = \frac{(A-B) * 20\%}{1680}$$

IV. Værdi af effektiviseringsgevinst der kan udmøntes:

$$\frac{C * \text{antal fuldtidsansatte 1993/94} * \text{årsløn} * 50}{100}$$

Årslønnen opgøres som årslønnen på skalatrin 30 (III) inkl. generelt tillæg pr. 1. april 1994 tillagt 1,5% i særlig ferie-godtgørelse.

4. Opgørelser af timer og antal fuldtidsbeskæftigede skal være afsluttet senest 1. oktober 1994.

Opgørelserne foretages for hver enkelt institution af den enkelte amtskommune i samarbejde med den lokale kreds af Speciallærerforeningen af 1981.

5. Anvendelse af værdien af effektiviseringsgevinsten sker efter aftale mellem Finansministeriet og Lærernes Centralorganisation. Parterne er enige om, at der ved udmøntning kan tages hensyn til eventuelle lokale eller funktionsmæssige variationer i effektiviseringen.

København, den 13. februar 1992

Lærernes Centralorganisation

Finansministeriet
Administrations- og
Personaledepartementet

P.M.V.

E.B.

Martin Rømer

H.C. Jensen

AFTALE MELLEM FINANSMINISTERIET
OG STATSANSATTES KARTEL,
STATSTJENESTEMÆNDENES CENTRALORGANISATION II,
LÆRERNES CENTRALORGANISATION SAMT
OVERENSKOMSTANSATTES CENTRALORGANISATION
OM ARBEJDSSTID MV. I FORBINDELSE MED
KURSUSDELTAGELSE

§ 1. Når en ansat på tjenestestedets foranledning deltager i kursus, beregnes arbejdstiden for den enkelte dag som 7,4 timer, jf. dog § 6, stk. 2.

Stk. 2. Hvis kurset afvikles på dage, hvor den ansatte i forvejen helt eller delvis har udført sin normale tjeneste, beregnes arbejdstiden som den på den pågældende dag faktisk udførte tjeneste med tillæg af 3 timer, dog mindst 7,4 timer i alt.

§ 2. Såfremt kurser afvikles på søn- eller helligdage, ydes der for den pågældende dag et tillæg svarende til 7,5 gange det til enhver tid for tjenestemænd gældende timetillæg for arbejde på søn- og helligdage.

§ 3. Såfremt kurser helt eller delvis afvikles på lørdage efter kl. 14.00, ydes der for den pågældende dag et tillæg svarende til 3 gange det til enhver tid for tjenestemænd gældende timetillæg for arbejde på lørdage.

§ 4. Såfremt der ifølge kursusprogram eller lignende er tilrettelagt undervisning eller anden faglig kursusvirksomhed efter kl. 17.00, ydes der for den pågældende dag et til-

---

læg svarende til 2 gange det til enhver tid for tjenestemænd gældende timetillæg (natpenge) for arbejde i tidsrummet kl. 17.00 til 06.00.

§ 5. Såfremt en ansat pålægges at deltage i - herunder foretager ud- eller hjemrejse på tjenesterejsevilkår i forbindelse med - et kursus på en på forhånd fastlagt fridag, ydes erstatning for den mistede fridag efter reglerne i § 16 i arbejdstidsaftalen for tjenestemænd.

§ 6. Hvis en ansat i forbindelse med kursusdeltagelse som ovenfor nævnt foretager ud- eller hjemrejse på almindelige tjenesterejsevilkår på dage, der ikke er fridage, og hvor der i øvrigt ikke afvikles kursusaktivitet, medregnes rejsetiden i arbejdstiden efter de i § 6 i arbejdstidsaftalen for tjenestemænd anførte regler.

Stk. 2. På kursusdage, hvor den ansatte foretager ud- og hjemrejse på samme dag, opgøres rejsetiden og kursustiden efter §§ 6 og 3 i arbejdstidsaftalen for tjenestemænd. Såfremt det samlede timetal herefter overstiger 7,4 timer, ydes der for de overskydende timer oprundet til nærmeste halve time godtgørelse (frihed eller timeløn) for et tilsvarende antal timer.

§ 7. Foranstående bestemmelser kan i den enkelte styrelse suppleres eller fraviges ved aftale mellem vedkommende minister og den/de berørte centralorganisation(er) eller de organisationer, der måtte blive bemyndiget hertil.

Stk. 2. Lokale aftaler, der måtte være indgået forud for denne aftales ikrafttræden, forbliver i kraft, indtil de ændres i overensstemmelse med gældende regler herom.

§ 8. Nærværende aftale har virkning fra udsendelsesdatoen og kan alene opsiges i forbindelse med opsigelse af den for tjenestemænd gældende arbejdstidsaftale af 1. oktober 1990.

Stk. 2. Samtidig ophæves aftale af 27. juni 1988 om arbejdstidsregler mv. i forbindelse med kursusdeltagelse.

København, den 11. marts 1991

Statsansattes Kartel,
Ove Hygum / Johan Overgaard

Finansministeriet
P.M.V.
E.B.

Eva Hoff Sonne

Statstjenestemændenes
Centralorganisation II,
Bjørn Wikkelsøe Jensen

Lærernes Centralorganisation

Martin Rømer

Overenskomstansattes
Centralorganisation

Finn Busse Jensen

APD. nr. 15/92	Aftale af	Cirkulære af 13. feb. 1992
APD. j.nr 2. kt. 1992-43110/075-1		PKAT
Henvendelse om dette cirkulære rettes til APD, 2. kt		
Adresse: Bredgade 43 DK-1260 København K		Telefon 33 92 33 44 Telefax 33 15 01 27

